

Užduotys priešmokyklinio amžiaus vaikams

Tema „Miško paslaptys“

TIKSLAS – Tobulinti priešmokyklinio amžiaus vaikų kalbinius gebėjimus pasitelkiant Prano Mašiotas pasaką „Miškas“: plėsti žodyną, lavinti kalbinę klausą, gramatinius gebėjimus, gebėjimą rišliai pasakoti ir taikyti kalbos žinias įvairiose situacijose.

UŽDAVINIAI:

1. Kalbinei klausai: Skirti pirmą ir paskutinį žodžio garsą. Atpažinti priešingas sąvokas. Atskirti teisingus ir neteisingus sakinius.
2. Žodynui plėsti: Įvardyti lapuočius ir spygliuočius medžius. Apibūdinti matomus objektus. Vartoti naujus žodžius apie mišką ir gamtą.
3. Gramatinių gebėjimų ugdymui: Derinti skaitvardžius su daiktavardžiais. Vartoti priesaginius ir mažybinius žodžius.
4. Rišliai kalbai: Nuosekliai pasakoti apie mišką, metų laikus. Lyginti objektus pagal dydį, formą, savybes.
5. Kritiniam mąstymui: Atsakyti į klausimus „kodėl?“, „kas būtų, jei...?“. Argumentuoti savo nuomonę.

Pranas Mašiotas

Senelio pasakos

„Miškas“

Miškas šlama, miškas ošia: medžiai kalba savo kalba. Kaip kaimynai, sekmadienį ežioje susėdę, vienas kitą klausinėja.

— Pasakykit, eglytėlės, kodėl tokį keistą aptaisą dėvit? — klausia lapuočiai eglių, smėlyne kerojančių. — Tarytum į ežį nusižiūrėjusios, nuo pačios apačios ligi viršūnės spygliais apsisagsčiusios.

— Kaip čia jums pasakius, — atsiliepė senesnioji eglė. — Nemėgstu, kai kiekviena ožka pribėgusi šakas skabo.

— Ir aš nenorėčiau, kad mano lapus karvės braukytų, — pritaria alksnis, — dėl to į savo lapus, kiek galėdamas, kartumo įleidžiu.

— Taip tai taip, — šlama kiti lapuočiai, — vis dėlto per daug, eglele, savo parėdu didžiuojiesi: ir žiemą nenusimeti.

— Ne iš didybės, ne iš puikybės, — teisinosi eglė. — Toks jau mūsų prigimimas, kad riebių valgių nemėgstam, mums ir menko smėlyno pakanka. Menkiau už jus mintame, dėl to nepajėgiame kas metai naujų spyglių išsiauginti. Ir mes spyglius metame, tik ne visus iš karto: dalį — vieną rudenį, kitą dalį — kitą.

— Tai mat kaip, žio-o-o, — sušlamėjo visi lapuočiai.

— Kad jau tokią kalbą kalbame, — išdrįso paklausti eglė, — tai kodėl jūs savo parėdą, rudenį taip gražiai nusidažę, žiemai nusimetat? Ar ne gražiau būtų per visus metus dėvėti?

— Būtų gražiau ir žiemą žaliuoti, ką bekalbėti, — atsiduso žiemą atsiminę lapuočiai, — tik visi mėgstame plačiai keroti, kad lapų nenusimestume, daug pikta mums sniegas padarytų, šakas aplaužytų.

— Taigi, taisomės visi, kaip kam sveikiau, kaip kam patogiau, — suošė, sušlamėjo visas miškas.

Kalbinės klausos lavinimas

1. Kokius medžius matai? (*Parodyti kaip atrodo skirtingi medžiai į grupes atnešti kankorėžiu, lapu, spygliu*) Išvardink kokius žinai medžius su spygliais (*eglė, pušis, kadagys, kiparisas*) o kokius su lapais (*alksnis, beržas, liepa, ąžuolas*).

2. Pasakyk priešingai :
Kartus – saldus
Aukštas – žemas
Storas – plonas
Gražus – negražus
3. Kokį girdi pirmą žodžio garsą?
Eglė, miškas, beržas, pušis, alksnis.
4. Pasakyk koks paskutinis žodžio garsas?
Eglė, beržas, pušis, alksnis, miškas.
5. Pasakyk kas čia ne taip?
  - *Miške auga palmės*
  - *Medžiuose gyvena ežiai*

- *Beržo lapai mėlyni*
- *Liepose auga bananai*

Žodyno plėtimas

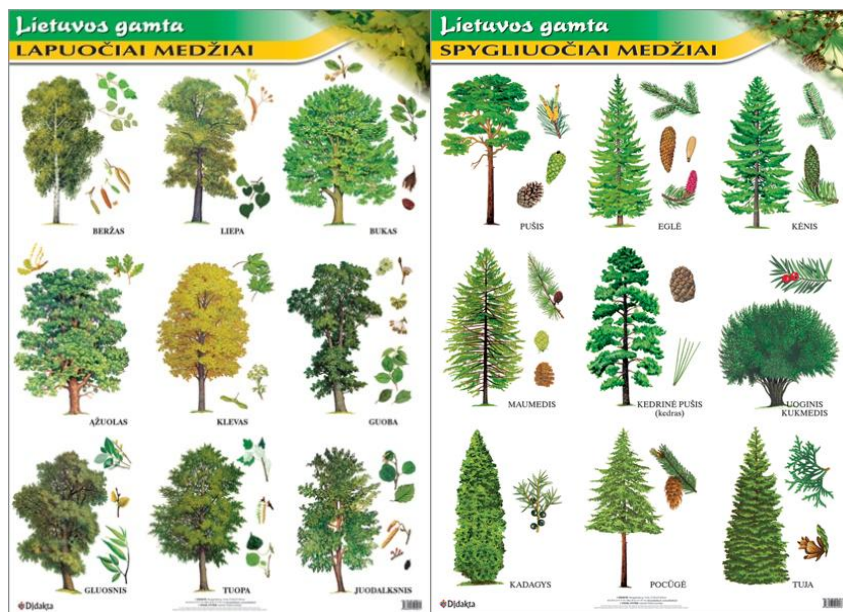
1. Papasakok ką matai paveikslėlyje?

2. Žodinis žaidimas „Miškas“.

Sustojama ratu, kiekvienas trumpai įsivaizduoja mišką kas jame vyksta rudens, žiemos, pavasario, vasaros metu, kas gyvena miške, kokių medžių yra, ir t.t. Tada perduodamas žaisliukas kuriam nors vaikui, o jis atiduodamas atgal turi pasakyti požymį, pvz., rudenį krenta lapai, žiemą medžių šakos apsninga.

- ### 3. Keletą skirtingu medžių galime pavadinti vienu bendru žodžiu. Kiekvieną grupę pavadink jiems tinkamu vienu žodžiu?
- Spygliuočiai
  - Lapuočiai

Gramatinių gebėjimų tobulinimas

1. Žaidimas su lapais. Reikalingi medžių lapai. Vaikas skaičiuoja įvairių medžių lapus beržo, klevo, ąžuolo ir kt. lapus derindami skaitvardį su daiktavardžiu, pvz.: vienas alksnio lapas, trys beržo lapai, penki pušies spygliai ir t.t
2. Priesaginių žodžių mokymasis.
  - Eglė – eglynas
  - Beržas – beržynas
  - Ąžuolas – ąžuolynas
  - Pušis – pušynas
3. Pasakyk mažybiniais žodžiais:
  - Eglė – eglutė.
  - Beržas – berželis.
  - Miškas – miškelis.
  - Pušis – pušėlė.
  - Lapas – lapukas, lapelis.

Rišliosios kalbos ugdymas

1. Žaidimas: dėlioti lapus pagal dydį – nuo didžiausio iki mažiausio ir atvirkščiai, įvardydamas: mažas / didesnis / didžiausias / visų didžiausias arba didelis / mažas / mažesnis / visų mažiausias. ąžuolo lapas didesnis už beržo, bet mažesnis už klevo. Eglės spygliai trumpesni už pušies ir t.t.

2. Palygink medžių jų lapų, vaisių turimą išvaizdą?(Ieškome skirtumų juos apibudiname.)

4. Įminkime mįslę. „Jaunas stiebias, senas lūžta, mirdamas dangun rūksta. Kas? Medis“
Po spėliojimo išsiaiškinti mintis spėjimus, ar tikrai medžio gyvenimas baigiasi tik sudegus.

Kritiniam mąstymui

Kaip manai, kodėl lapuočiams medžiams užkliuvo eglė parėdas?

Kas būtų jei spygliuočiai pamestu visus savo spyglius?

Kas atsitiktų jei miškuose neliktų medžių?